

Волковецька Н. В.,
аспірантка,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ)

ОБРАЗ УСПІШНОЇ ЛЮДИНИ ЯК ПРОБЛЕМА САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЕМІГРАЦІЇ

Світ, в якому ми живемо сьогодні, що дедалі частіше означається як “глобалізований”, характеризується наявністю цілком протилежних тенденцій і векторів свого розвитку. З одного боку, глобалізаційні процеси виконують інтегруючу функцію – розбудова мультинаціональних утворень, формування спільних (і як результат, єдиних) економічних, політичних, культурологічних інститутів і корпорацій для різних держав. З іншого боку – можемо спостерігати стихійну дезінтеграцію: уривчасті, фрагментарні прояви відродження і збереження національної, етнічної, особистісної ідентичності, що є наслідком змін і розмивання культурних, традиційних, національних особливостей та границь.

За таких умов існування людини стає все більш мінливим і невизначеним, характеризується дезорієнтацією вибору координат в площині цінностей та ідеалів, продукованих маскультурою та традиційними цінностями попередніх поколінь, які на сьогоднішній день втрачають свою актуальність. Такий розвиток подій, на нашу думку, пов’язаний насамперед з тим, що сучасна людина втрачає здатність бути повноцінним суб’єктом суспільної активності, перетворюючись, натомість, на об’єкт соціального впливу. Ми погоджуємося з точкою зору А. Розлуцької, що кожна людина, народившись у певній культурній традиції, ототожнює себе з тими її особливостями, в яких вона формувалась як особистість [2, 157]. Це дає їй змогу чіткіше бачити весь спектр вибору перспектив сьогодення, опираючись при цьому на незмінні цінності свого соціального і національного середовища (якщо така база звісно існує).

Однак, ситуація стає більш критичною в умовах еміграції, коли за певних обставин доводиться покинути рідний край і шукати своє “місце під сонцем” там, де панують інші традиції, закони і правила гри. Саме еміграція є тим лакмусовим папірцем, який чи не найочевидніше виявляє проблему ідентичності і складність процесу самоідентифікації. Адже, прагнучи відповідати вимогам глобалізованого світу і нового середовища, емігрант максимально уніфікується, універсалізується, а його індивідуальність непомітно перетворюється на однорідність. Це призводить до проблеми кризи ідентичності, коли людина виявляється неспроможною до порівняння своєї картини світу з тою, що була сформована у рамках її етносу чи нації, коли намагається розчинитися в “чужому” і стати тим, ким бути просто не може, коли не здатна до формування власної життєвої моделі, що забезпечувала б відчуття незмінності і значимості у швидкозмінному глобальному вирі життя.

Таким чином, створюється ситуація, в якій еміграція, з одного боку, відкриває для людини світ нових можливостей: самореалізацію, досягнення

своїх мрій, плюралізм способів самовираження, задоволення своїх гедоністичних прагнень, які, начебто, позбавляють її обмеженості та одноманітності. З іншого боку, вона втрачає здатність критично оцінювати реальний світ. Водночас, вихід з такого кризового становища покладений власне на зусилля самої людини, адже як зазначає Ф. Уебстер: *“культура постсучасності пропонує нам не надриватися, намагаючись розплутати цей вузол суперечностей, а просто забути про існування істинного Я”* [4, 328]. Ті, хто забувають, поступово втрачають свою цілісність, здатність до саморефлексії, всебічного розвитку і духовного збагачення. А чим уніфікованіші та однотипніші люди, тим легше вони піддаються маніпуляції та впливу і тим простіше їм втратити самих себе.

Тому проблема самоідентифікації в умовах еміграції є надзвичайно актуальною сьогодні. Особливо гострою і болючою вона є для української нації, що переживає наразі четверту хвилю еміграції. Ще із 40-х років минулого століття поняття “ідентичність” та “криза ідентичності” починають домінувати в науковому обігу завдяки Е. Еріксону, а проблема ідентичності людини, її самоідентифікації посідає важливе місце в різних антропологічних розвідках кінця ХХ – початку ХХІ століття. Серед класиків окресленої проблематики вагоме місце посідають праці М. Кастельса, Й. Масуду, О. Тоффлера, Ж. Бодрійяра, Д. Белла, С. Хантінгтона, Ф. Уебстера, Е. Гідденса, З. Баумана, Р. Дарендорфа, Ч. Тейлора. Хочемо зазначити, що вагомий внесок зроблено також сучасними дослідниками: М. Заковоротною, Г. Скорик, К. Райдою, О. Міхєвою. Питання ж сучасної української еміграції є предметом наукового дослідження В. Ісаїва, О. Воловина, В. Лопуха, І. Ключковської, Г. Герасименко. Не стає виключенням і художня література, в якій панорамно висвітлюють цю проблему І. Роздобудько, М. Ткачівська, Ю. Андрухович, М. Левицька та інші.

Спираючись на існуючі напрацювання українських та зарубіжних вчених, наша розвідка присвячена компаративному аналізу образу успішної людини в умовах еміграції, оскільки успішність, самореалізація є невід’ємною ознакою процесу самоідентифікації. Саме тому, пріоритетними для себе визначаємо наступні завдання: послуговуючись компаративним методом, проаналізувати типологічні збіги і розбіжності у зображенні успішних образів-персонажів на змістовому та функціональному рівні в означених творах, визначити основні типологічні риси і конотативні відтінки успішності, прослідкувати процес самоідентифікації за схемою: мета-мрія (бажання досягнути успішності) – еміграція (процес становлення і самореалізації) – успішність (ідентичність).

За теоретичне підґрунтя нашої розвідки ми взяли працю Ч. Тейлора “Етика автентичності”, в якій він визначає фактори, що впливають на ідентифікацію людини та спричиняють “кризу ідентичності” як “три хвороби” людства. Мова йде про індивідуалізм (пов’язаний із втратою смислу та нівелюванням моральних цінностей), експансію інструментального мислення (снобське жадання комфорту і добробуту як вищої мети життя) та інституції й структури сучасного суспільства, які змушують надавати перевагу інструментальному мисленню [3]. Очевидно, що сучасний світ створює і пропагує масовий образ успішної людини (здебільшого –

це заможна людина, якій відкритий весь світ і всі його блага). Еміграція ж стає одним із шляхів досягнення такого бажаного життєвого успіху. Однак важливо задатися питанням, а що насправді вона дає? І чи можлива самоідентифікація в чужому світі?

Ілюстрацію вказаних проблем прочитуємо в романах української письменниці І. Роздобудько “Я знаю, що ти знаєш, що я знаю” та британської письменниці М. Левицької “Два фургони”. Більше того, автори використовують майже ідентичні художні прийоми у зображенні світу емігрантів і процесу їхнього самовизначення. Вони поміщають героїв у межі спільного для всіх локального простору – будинок фрау Шульце (І. Роздобудько) та фургони (чоловічий і жіночий, що стоять поруч) (М. Левицька), дозволяючи їхнім мешканцям спостерігати, вивчати, зневажати, чи захоплюватися один одним. Письменниці відкривають читачеві галерею цікавих образів-персонажів. Проте ми зупинимо свою увагу лише на двох з них, які, на наш підхід, є промовистими у розкритті зазначеної проблеми, завдяки своїй контрастності – співачці Тетяні (роман І. Роздобудько) і молодому консультанті з рекрутингу і персоналу Віталію (роман М. Левицької).

Кожен із зображених персонажів відправився у світ за своєю мрією – за тим успішним образом, який так старанно вбили у свідомість засоби масової маніпуляції: “... всі тепер прагнуть бути людьми світу” [1, 218] – підтверджує цю тезу одна з героїнь українського роману; “Кожному потрібна мрія” [7, 128] (тут і далі переклад наш. – В. Н.) – зазначає героїня британського твору. Однак ані німецька земля, ані британська не є прихильними до наших шукачів щастя. Цікавий акцент (що виявляє себе як ще одна типологічна спільність) автори роблять на атмосфері, що панує у світі емігрантів.

Так, в будинку фрау Шульце емігранти-українці вдають із себе успішних людей, тоді як насправді вважають один одного звичайнісінькими невдахами. Вони намагаються повсякчасно уникати земляків, зневажаючи інших за свою ж брехню і свої нездійснені мрії: “Її драгувало те, що до своєї кімнати треба прокрадатися повз двері своїх колишніх співвітчизників, що так само, як і вона... вважає “невдахою” іншого” – розповідає Тетяна [1, 13]. Погляд же Віталія на становище речей в світі і людей в ньому вражає своєю прагматичністю і навіть цинічністю. Якщо герої І. Роздобудько приховують свої істинні почуття, то Віталій ні: “В новому світі є лише суперники й лузери” [7, 227] і роль для себе він обрав ще з самого початку: “... я не родився, щоб бути лузером, як ти, Томеку” [7, 13]. Така поведінка героїв презентує “чистокровний” індивідуалізм в дії, про який писали Е. Гідденс, О. Тоффлер і Ч. Тейлор – заглиблення в себе і зосередження лише на здобутті матеріального статку виливається у відчуження, небажання ставати частиною чогось більшого, відкривати себе та інших.

Але повернемося до відправної точки розвитку наших героїв – мрій. Тетяна, співачка, без сумніву володіла непересічним талантом і мріяла про таке ж непересічне майбутнє – сцена, дорогі сукні, оплески, визнання, успіх. В реальності ж вона виступала в дешевому барі маленького містечка в Німеччині, розважаючи хмільну публіку. Лише глибина її уяви і несправджених

мрій дарувала Тетяні, котра уявляла, що вона Марлен Дітріх, моменти насолоди, коли вона стояла на мокрій і холодній вулиці під ліхтарем, що наче рампа освітлював її на великій примарній сцені, де вона співала свої найкращі пісні... Але з виру думок в реальний світ її повернув сигнал авто, і героїня зрозуміла, що насправді: *“... вона стоїть під ліхтарем сама-самісінька і дійсно нагадує дешеvu повію”* [1, 9]. Кожного вечора Тетяна приміряла чужий образ, ставала тією, ким все життя мріяла бути: *“... красива, загадкова і недосяжна. Зірка!”* [1, 19], а по поверненні з роботи знімала маску успішної артистки і ставала собою, ким бути боялася і зовсім не хотіла: *“... така гарна, загадкова і... нікому не потрібна”* [1, 12]. Тетяна заспокоювала себе, що все це тимчасово і що скоро все зміниться, і вона перегорне цю сторінку свого теперішнього чернеткового життя, а далі заживе начисто. Але сучасний світ і чуже середовище, якому до неї було так байдуже, помалу заганяло її в глухий кут самотності *“... під самотнім ліхтарем”* [1, 20]. Вона загубилася в цьому глобальному світі, відстала в марафоні успіху, де не було нікого, хто б подав руку, бо всі спішили. Ніхто не міг зупинитися, передихнути і подумати, бо зупинитися – це відстати, а отже, стати лузером! І вона відчувала себе повною нікчемою і невдахою, бо все важче і важче у зміні образів було зберегти свій, залишитися собою.

І. Роздобудько майстерно через зображення зовнішнього холодного світу еміграції передала внутрішній світ своєї героїні, яка, керуючись інструментальним мисленням, зовсім була неготовою підкоритися жорсткому індивідуалізму. Глобальний світ був завеликим світом для її душі. Він розчинив її у своїй самотності.

Як зазначав Е. Еріксон, володіти собою, визначати свою ідентичність – це відчувати себе незмінним незалежно від ситуації; відчувати зв'язок власної неперервності і його визнання іншими людьми; сприймати минуле, сучасне і майбутнє як єдине ціле, будувати свій життєвий план, опираючись сьогодні на основі минулого. При цьому шлях в майбутнє – це внутрішня реформа, а не зовнішня зміна [6]. А наша героїня вирвала сьогодні з неперервної стрічки свого життя і саме тому опинилася в пастці, оскільки втративши зв'язок з минулим, штучно створюючи себе в сьогоднішньому дні, не могла створити свого живого образу. Замкнуте коло кризи ідентичності своєї героїні авторка розриває словами господині пансіону фрау Шульце про Марлен Дітріх, яку так безуспішно намагалася наслідувати Тетяна: *“У неї був великий плюс: вона завжди була собою. Їй не потрібно було копіювати іншу”* [1, 20]. Ці слова, мов ляпас, опритомнили Тетяну. Їй потрібно було подумати, зрозуміти і пригадати все – у цьому був її порятунок: *“Подумати. Згадати себе такою, якою була колись, і зрозуміти ту, якою хоче бути в майбутньому, щоб нікого не копіювати. А ще знайти між тими двома "я" себе, тою, якою є зараз, тепер у цю мить, коли думає про тих двох, як про по сторонніх людей”* [1, 21]. Стало зрозуміло, що саме вона в минулому – це та жінка, якою вона так хоче бачити себе майбутню, що образ, який вона так старанно шукала, був завжди з нею і він був найкращий, найщиріший, бо дозволяв бути собою.

Саме цей момент є кульмінаційним моментом її становлення, і становлення власне в умовах еміграції. А наступний крок – це крок до успіху, до розуміння і визначення своєї ідентичності: останній вихід на сцену остогидлого їй бару і спів не німецької пісні, а української, незрозумілої і водночас такої красномовної для глядачів. Важливо зазначити, що повернення до себе відбувається співом релігійної пісні на рідній мові – ось основні цінності, які не можна розгубити: *“Злість і відчай, з якими вона вийшла на сцену, перейшли у неймовірне бажання донести до цієї публіки те, про що вона намагалася не думати у боротьбі за хліб насущний – про любов і зраду, офіру і прощення. Про те, що все в світі – лише одна велика історія однієї людини, в якій злилося безліч інших людських історій. І її треба прожити на своїй землі... Але, передусім, вона сказала це собі. І вирішила...”* [1, 26]. Героїня зрозуміла, що по-справжньому успішною і щасливою вона буде лише на батьківщині, тому їй потрібно повернутися в Україну.

Відверта думка фрау Шульце про героїню стає для неї “ляпасом”, який пробуджує її і спонукає до роздумів про своє життя. Такий хід письменниці призводить до різкої зміни розвитку всього сюжету й образу Тетяни, водночас дозволяючи вийти на інтенціональний надрівень твору. Меседж письменниці стає зрозумілим – подумати – ось порятунок своєї ідентичності в сучасному глобальному світі: зупинитись і подумати. Адже, як вважає Ф. Уебстер, сучасний світ створює всі умови, щоб люди не задумувались, а лише йшли по вибраному за них шляху, були тими, ким пропонується їм бути [4, 328]. До розуміння цього приходять і героїня І. Роздобудько: *“все заради того, щоб не думати, а весело реготати, ловити гав, тинятися туди-сюди, спостерігати за іншими і – не замислюватися”* [1, 21].

Отже, саме в умовах еміграції героїня роману проходить шлях від **мрії**, що є поштовхом до боротьби за щасливе життя за кордоном, до реальності: суворого емігрантського світу, в якому вона здійснює **пошук ідентичності**. І власне **успіху**, тобто розуміння і **становлення своєї ідентичності** як самоздійсненої особистості. Таким чином, Тетяна являє собою своєрідний образ “невдахи”, що віднайшла своє розуміння моделі успіху.

Віталій у “Двох фургонів” М. Левицької проходить такий самий шлях, але досягає зворотних результатів. Його образ, на наш погляд, – це образ “успішного невдахи”. Визначивши чітко і безповоротно, що він має стати успішним, а в його розумінні – це значить багатим, він наполегливо йшов до своєї мети, використовуючи будь-які методи: *“Він міг цілий день тралити бари та ресторани Лондона, шукаючи потрібний тип людей. Новоприбулі, спантеличені, відчайдушні, жадібні. На таких людях можна заробити добрі гроші”* [7, 222]. Віталій зрозумів ще з самого початку, що виснажлива праця – це лише для невдах, а *“... якщо хочеш потрапити до еліти, треба навчитися перехоплювати працю інших людей, і нехай вони зроблять тебе багатим. Збирати врожай із зусиль інших – лузерів”* [7, 225] – це була його формула успіху. Саме образ Віталія служить вдалим прикладом породження модифікованих

цінностей глобалізованого світу. Всі три “хвороби”, які визначив Ч. Тейлор, прогресували в серці цього чоловіка, прискорюючи його загибель як Людини. Адже, як зауважує науковець, якщо всі потуги та інтенції особа спрямовує на досягнення своєї прагматичної мети, коли критерієм, що визначає цінність, чи знецінення речі, або й людини (в нашому випадку обох), стає лише інструментальне мислення, тоді оточуючі і всі цінності втрачають своє значення і *“... з ними можна поводитися, як із сировиною, чи інструментами для наших проєктів”* [3]. За такими “законами успіху” жив герой М. Левицької: *“Віталій... він так поспішає розбагатіти, що забув основи того, як бути людиною”* [7, 139].

Спотворений індивідуалізм, гіпертрофована інструментальна позиція і нове середовище швидко сприяють досягненню Віталієм своєї мети. Його перетворення із збирача полуниць у консультанта з рекрутингу відбулось феєрично: тепер він носив модний чорний костюм, золотий (а точніше позолочений) годинник і мав мобільний телефон. *“І як швидко відбулося перетворення з рівного в зверхнього”* [7, 102], – дивувалися ті, з ким він починав працю на полі, що марно вважали себе його друзями, бо у світі Віталія не було місця дружбі, а ще жалю і співчуттю. Цей “успішний” світ, якого він так прагнув, вирвавши себе із корінням з свого рідного міста, рідної землі і вкоріняючись у *“західному світі високої проби”* [7, 226], був дуже самотнім і ще більш жорстоким: *“... як це самотньо – нікому не довіряти, взагалі нікому, бо кожен інший претендент скористається можливістю завалити тебе й украсти твій бізнес, а твої найближчі ділові партнери – твої ж найсмертельніші суперники”* [7, 226].

Аналогічно, як і І. Роздобудько, М. Левицька дає шанс своєму героєві зрозуміти всю небезпеку свого життєвого вибору. Відчуття самотності в величезному глобальному світі викликають у Віталія спогади, заставляють зупинитися і подумати, повертають у минуле, в якому він був зовсім іншою людиною: *“Колись, в інші часи, Віталій був розумником – надією родини, студентом, мрійником великих мрій, материним улюбленцем”* [7, 224]. Віталій відчуває, що це успішне життя не приносить йому бажаного спокою і задоволення. Щось йде не так, немає в цьому всьому змісту, наповненості, неперервності. І виникають сумніви, чи дійсно це те, що йому потрібно, чи він став тим, ким так хотів бути. Віталій заспокоює себе, що для повного успіху йому потрібна дівчина, яка переконає його, що *“... насправді ти добрий чоловік. Динамічний чоловік. ВІП. Не злочинець. Не лузер”* [7, 223]. Але коли навіть знаходиться така дівчина, ним знову керує суто інструментальне мислення: *“... на цій дівчині можна заробити непогані гроші”* [7, 223] – це визначальний вибір героя, який врешті-решт приводить його до смерті від рук таких же “інструменталістів”, як і він.

Ч. Тейлор зазначав: *“Коли ми приходимо до розуміння того, що ж це означає – самовизначитись, і в чому полягає наша самобутність, – то бачимо, що повинні взяти за основу певне уявлення про те, що є важливим. Самовизначення – це пошук того, що є важливим у моїй відмінності від інших”* [3, 13]. Іншими словами, свою ідентичність можна визначити тільки на тлі речей, що мають значення. Речі, які були важливими для Віталія, погубили його, бо

несли розруху – адже зло веде за собою лише зло. І навпаки, речі, що є важливими в свій основі (сім'я, релігія, національна приналежність і розуміння себе в неперервності минулого, сучасного і майбутнього на основі духовних і незмінних цінностей) допомагають не загубити і не втратити себе ані в умовах еміграції, ані в нестримно швидкому потоці глобалізаційних змін. Таким є образ Оксани в романі І. Роздобудько. За словами Е. Фромма: “*Мати ідентичність – це бути, а не мати*” [5]. Віталій вибрав “мати”, а отже, втратив можливість “бути”, оскільки втратити те, чим ти володієш, насправді досить просто, а те, ким ти є – це завжди з тобою.

Таким чином, як і в романі І. Роздобудько, герой М. Левицької також проходить шлях від **мрії** – до **еміграції**, що приносить йому успіх, але взяті за основу “цінності” глобального світу приводять його до загибелі, бо у марафоні за своїм успіхом він розтратив свою людськість, а втрата себе – це дорога до загибелі. Успіх Віталія – це **успіх невдахи**.

Отже, застосовуючи компаративний метод у нашому дослідженні, ми прослідкували типологічні збіги на тематичному і змістовому рівнях, що виявляються у зверненні обох авторів до проблеми самоідентифікації в умовах еміграції, а відтак і до образу “успішної” людини, що є однією з складових цього процесу. Важливим є той момент, що письменниці, належачи до різних національних спільнот, і, здавалося б, з різних позицій, висвітлюють одну і ту ж проблему сучасного світу, що свідчить не лише про її актуальність, але й той факт, що вона має спільне генетичне походження, оскільки стосується сутнісних основ людського буття. Крім того, виявлені спорідненості дають змогу говорити і про антропологічні характеристики романів: тематичні і змістові збіги ведуть до збігів у розвитку образів персонажів, що проявляють себе через тотожні прагнення, відчуття, внутрішні переживання і боротьбу героїв за власну самореалізацію, як важливий крок на шляху до самоідентифікації.

Як результат, простежуємо іншу типологічну спорідненість, яка прослідковується і на структурному рівні романів: процес самоідентифікації реалізується за схемою мета-мрії (бажання досягнути успішності) – еміграція (процес становлення і самореалізації) – успішність (ідентичність). Типологічна розбіжність полягає в денотативному спрямуванні проаналізованих образів: те, що сприймалось як невдача, І. Роздобудько у розвитку образу свого персонажа вивела на рівень успішності, оскільки героїня вийшла на шлях здобуття своєї ідентичності (образ “невдахи”, що віднайшла своє розуміння моделі успіху). М. Левицька, навпаки, показала, що досягнутий успіх її героя насправді став його поразкою, через підміну життєвих цінностей інструментальним мисленням і способом життя, що призвело до втрати своєї ідентичності в самотньому глобальному світі (образ “успішного невдахи”).

Можемо висувати і про типологічний збіг інтенцій письменниць: показати загрозу втрати ідентичності в сучасному світі, особливо в умовах еміграції. Насамперед, мова йде про дві основні інтенціональні спрямованості досліджуваних романів: перспектива втрати себе через розрив зв'язку зі своєю землею,

духовними і моральними цінностями своєї нації і поширення інструментального мислення як характерної ознаки сучасного суспільства і людини.

Література

1. Роздобудько І. Я знаю, що ти знаєш, що я знаю : [роман] / І. Роздобудько. – К. : Нора-Друк, 2011. – 240 с.
2. Розлуцька А. Збереження ідентичності в контексті глобалізації / А. Розлуцька // Матеріали міжнародної міждисциплінарної конференції : Людина та її ідентичність в добу глобалізації : Львів, 29–30 черв. 2010 р. / [відп. за випуск А. Карась]. – Л. : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2010. – 302 с.
3. Тейлор Ч. Етика автентичності / Ч. Тейлор ; [пер. з англ. А. Васильченка]. – К. : Дух і літера, 2002. – 128 с.
4. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Ф. Уэбстер ; [пер. с англ. М. В. Арапова, Н. В. Малыхиной ; под ред. Е. Л. Вартановой]. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
5. Фромм Э. Иметь или быть? / Э. Фромм. – М. : Прогресс, 1986. – 238 с.
6. Erikson E. Psychoanalysis and Ongoing History : Problems of Identity, Hatred and nonviolence / E. Erikson // The American Journal of Psychiatry. – 1965. – 122 p.
7. Lewycka M. A. Two Caravans / M. A. Lewycka. – New York : the Penguin Press, 2007 – 310 p.

Анотація

Стаття присвячена компаративному дослідженню образу успішної людини в умовах еміграції. Здійснюється аналіз типологічних збігів і розбіжностей у зображенні успішних образів-персонажів на змістовому та функціональному рівні творів, прослідковується процес самоідентифікації за поданою схемою.

Ключові слова: ідентичність, криза ідентичності, самоідентифікація, успішність, еміграція, І. Роздобудько, М. Левицька.

Аннотация

Статья посвящена компаративному исследованию образа успешного человека в условиях эмиграции. Исследуются типологические сходства и различия в изображении успешных образов-персонажей на тематическом и функциональном уровнях текстов, прослеживается процесс самоидентификации по заданной схеме.

Ключевые слова: идентичность, кризис идентичности, самоидентификация, успешность, эмиграция, И. Роздобудько, М. Левицкая.

Summary

The article is the comparative investigation of the image of a successful person in the immigration. It analyzes typological similarities and divergences in the representation of the successful characters on the thematic and functional levels and the process of selfidentification according to the chosen scheme.

Keywords: identity, identity crisis, selfidentification, success, emigration, I. Rozdobudko, M. Lewycka.